

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej przy Kole Nr. 1 - Okręgu Krakowskiego Polskiego Związku Filatelistów.

Adres Koła : 31-007 Kraków, ul. Wiślna 8 skrytka poczt 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I. - Nr. 4-9-1392.

Redaguje mgr inż. Tadeusz Kałkowski

Tom 3 W Krakowie, w styczniku 1975 Nr. 1
Rok XVIII-1975 Ogólnego zbioru Nr. 203

Nowy Rok 1975
w naszej Sekcji Numizmatycznej

Ozaczynamy już 18-ty rok istnienia naszej Sekcji i zapazem naszego komunikatu. Przez ten długi okres czasu przeżyliśmy różne etapy naszej działalności. Zrazu miłe zebrania popularno - naukowe przy skromnej liczbie uczestników. Wkrótce z grona filatelistów ujawnili się zakonspirowani miłośnicy monet i przybyło sporo młodych zapaleńców, stawiających pierwsze kolekcjonerskie kroki. Potem z troską obserwowaliśmy powolny zanik spoistości organizacyjnej. Pojawienie się na naszych zebraniach w charakterze gości coraz kiczniejszych rzekomych miłośników numizmatyki zepsuło z czasem kolekcjonerską atmosferę naszych zebran. Goście okazali się nie tyle miłośnikami monet, co amatorami handlu numizmatami. W bieżącym roku wprowadzimy

"Księgę Miłośników Numizmatyki".

do której będziemy wpisywali nazwiska, adresy i numery dowodów osobistych przybywających gości. Spodziewamy się, że wielu z nich nie zechce figurować w naszej księdze, raczej zrezygnuje z przybycia.

W bieżącym roku przeprowadzimy również weryfikację naszych członków. Po upływie roku pragniemy pochwalić się gronem aktywnych kolekcjonerów monet i raczej zrezygnować z "martwych dusz", niepotrzebnie prowadzonych w naszej ewidencji członkowskiej.

Weryfikacja będzie polegała na okazaniu wybranej "Komisji Trzech" wyników działalności zbierackiej, przy czym jako minimum wymagać będziemy okazania uporządkowanego zbioru conajmniej 75 % emitowanych monet Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Taki zbiorek powinien posiadać każdy bez wyjątku członek Sekcji, niezależnie od przyjętego własnego zakresu zbierania.

Po przeprowadzeniu tych dwóch akcji, odnośnie członków Sekcji oraz odnośnie gości, spodziewamy się przywrócić naszej Sekcji jej prawdziwy kolekcjonerski charakter.

Fałszywe monety i odznaczenia -
nowa plaga kolekcjonecka

To już trzeci rok tej plagi, której skutki widzimy gdy uliczny "koniki" i im podobne fałszerstwa, oferują nam piękne, ale niestety fale wywołane talarów i odznaczeń.

Warszawscy i łódzcy spryciarze, wykorzystując najnowsze zdobycze metalurgii, produkują na dużą skalę monety i odznaki i trzeba przyznać, że robią to aż nadto dobrze.

Zwłaszcza falerystyka, która ostatnio dużym wzięciem cieszy się wśród zbieraczy, stała się intratnym interesem fałszeriskim, wobec minimalnej podaży oryginałów i rosnącego popytu. Konkretnie przykłady ujawnionych fałszerstw podaje "Kolekcjoner Polski", Nr. 11 z listopada 1974, comiesięczny dodatek do warszawskiego Kuriera Polskiego.

Z talarami inna sprawa. Turysti szwedzcy od dawna poszukują w naszym kraju talarów Zygmunta III, Władysława IV i Jana Kazimierza.

Dlaczego? Bo widnieją na nich herby, a w legendach tytuły królów szwedzkich, do których nasi panujący rościeli sobie prawo.

Warszawskie i łódzkie wytwarzanie fałszerstw znalazły sobie w Szczecinie, Kołobrzegu i Świnoujściu wspaniałe pole zbytu. A potem ta plaga przeniosła się na całą Polskę.

Zdaniem metalurgów nowa, usprawiona metoda fałszerńska nie pozwala jeszcze na fałszowanie monet, cięższych od półtora milimetra, możemy więc jeszcze bezpiecznie coraz rzadziej spotykane orty oraz wszelką drobnicę, która dotąd jest zakresem mało zbieranym. Dzieje się to za sprawą lokalnych spekulantów, którzy nanaszych zebraniach oferują wyłącznie grubsze numizmaty, zapewniające im uzyskanie szybkoj więcej zysku.

Szelagi litewskie Zygmunta III.

(c.d. do str. 405)

Szelagi tocznika 1617, za skróconą datą 1617, produkuje dużą skalę monety i odznaki i tarczki.

31. Typ szelaga przejściowy. Data skrócona, ale na awersie tarczka Wazów jeszcze ozdobna jak Nr. 29-30 ale początek legendy SIG jak na Nr 27-28. Brak obwódki wewnętrznej na początku i na końcu legendy gwiazdkie.

- Na rewersie obie tarcze ozdobne, również brak obwódki wewnętrznej i również gwiazdki na początku i na końcu legendy.

Odmiany końcówek legend: na awersie na rewersie

31. P : M DL M D LIT

31a/ P: M: D.L M:D: LIT

31b/ P MDL M:D: LIT

Matr. nr. 3/75

UWAGI. Nastąpi teraz opis 5 odmian szelagów ze skróconą flatą 1-7, które będą się różniły zasadniczo od poprzednio opisanych. Gdy w poz. 27 - 28 tarcze na rewersie były proste, a w poz 29 - 31 ozdobne, teraz wystąpią odmiany o tarczach wygiętych. Poza tym na końcu legendy rewersu wystąpi tu znak ministrza wileńskiego Hanusza Sztypla w postaci poziomej strzałki na końcu rozwidlonej. Wreszcie te następne odmiany będą posiadały wyraźne obwódki wewnętrzne typu "kreska dwie kropki" na awersie i rewersie.

32. Awers: końcówka legendy M. D. L.

Rewers: herb BOGORJA wewnątrz obwódki. Końcówki

legendy : 32 strzałka Sztypla 3-dzielne

32a/ kropka przed strzałką trójdzielną,

32b/ kropka przed wydłużoną strzałką dwudzielną.

33. odmiana jak 32, ale koniec legendy na awersie : P O M D

34. Awers : końcówki legendy :

34. MDL

34a/ M. DL

34 b/ M. D. L.

Rewers : BOGORJA przerywa legendę otokową.

35. Awers: odmiana końcówek legendy : 35. MDL
35. a/ M. DL
35. b/ M. D. L.

Rewers: Nad tarczami kropka,

36. Awers: Odmianny końcówki legendy : M. D. L.

36a/ M. DL
36b/ M. D. L.

Rewers: Na końcu legendy kropka przed strzałką,
lub obok strzałki.

Koniec szelagów rocznika 1617 -

Monety esperanckie

W grudniu 1974 przypadała 115-ta rocznica urodzin Dra Ludwika Zamenhofa, twórcy międzynarodowego języka ESPERANTO. Korzystamy z tej okazji, aby przypomnieć, że Światowy Związek Esperantystów emitował w roku 1959 serię monet esperanckich o nominałach: 1 stelo, oraz 5 i 10 steloj, posiadających pełne pokrycie w Banku Holenderskim. Jeden stelo posiada równowartość kwartego guldena holenderskiego i jest uznanym środkiem płatniczym w krajach zachodniej Europy. Używany jest przez esperantystów w rozliczeniach różnych organizacji międzynarodowych. Podobiznę monety 5-stelowej oglądamy na str. 438 książki "1000 lat monety polskiej" Kraków, 1974.

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej przy Kole Nr. 1 - Okręgu Krakowskiego Polskiego Związku Filatelistów.

Adres Koła : 31-007 Kraków, ul. Wiślna 8 skrytka poczt. 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I - Nr. 4 - 9 - 1392

Redaguje : Mgr inż. Tadeusz Kałkowski

Tom 3. W Krakowie, w lutym 1975 r. Nr. 2
Rok XVIII - 1975 Ogólnego zbioru Nr. 204

Numizmatyka Pomorza Mazurskiego :

Wznawiamy ten temat po dłuższej przerwie od października 1974 r. Dłużej go odkładać niepodobna, ponieważ ośrodkie numizmatyczne na naszych ziemiach północnych upominają się o pomoc w inwentaryzacji monet tej dzielnicy.

Stanęliśmy na szóstakach pruskich / na str. 400 /

Fryderyk Wilhelm, lennik Polski 1640 - 1657,
potem samodzielny książę pruski 1657 - 1688.

Oto szóstaki z ostatnich lat panowania.

20. Szóstak 1685.

Awers jak Nr. 13 ale pod popiersiem litery BA drukowane
Bastiana Altmanna ministrza królewieckiego
1685 - 86.

Rewers jak nr. 13, ale data 16-85.

Odmiana 20 a/ jak Nr. 20 ale pod popiersiem litery BA kaligrafowane.

21. Szóstak 1686. Awers jak Nr. 20 - litery BA drukowane

Odmiana : litery BA kaligrafowane

Rewers jak Nr. 13, ale data 16-86.

Uwaga: W legendach tego rocznika znajdujemy drobne odmiany literowe. Niektóre egzemplarze noszą błędą datę 1689, powstałą przez odwrócenie ostatniej szóstki.

22. Szóstak 1687 / ostatni /

Awers i jak Nr. 20 ale pod popiersiem powróciły litery H.S. ministrza Henryka Sieverta, którego znamy już z szóstaków z lat 1679 - 1684 / patrz Nr. 13-18/

Koniec szóstaków pruskich

Matr. nr. 5/75

Orty pruskie

23. Ort B651

Ort Kości
Awers : popiersie w prawo, w płaszczu elektorskim,
włosy długie. Ręka prawa trzyma berło oparte
na ramieniu. Berło przedziela legende.
Ręka lewa na głowicy miecza. Legenda otokowa :

FRTD. WILH. V.G.G. MARG.Z.BRANDE-NBB

FRIEDRICH WILHELM Z BOŻEJ ŁASKI MARGRABIA
brandenburski

Rewers: tarcza 5-polońska, nakryta mitrą książęcą. Po bokach tarczy: IS - gł i ponizej C - M
litera Krzysztofa Melchiora, wardajna króle-
wieckiego 1646 - 1664.

U W A G A I podane powyżej litery "gl" są właściwie znakiem na "grosze" - trudnym tu do napisania. Jest to znak podobny do kaligrafowanej, ale zdeformowanej litery H.

Legenda otokowa skomplikowana, złożona ze skrótów. Kolekcjoner powinien tę legendę znać : D.H.R.R. ERTZC.U.C.Z.M.I.PR.Z.G.C.U.B.H.1651.

D.H.R.R. ERTZC.U.G.Z.M.I.PR.Z.G.C.U.B.H.1651.

we rozwinięciu niemieckim : DES HEILIGEN RO

SCHEN REICHES ERTZCAMMERER UND CHURFURST,

SCHEN REICHES ZU MAGDEBURG, IN PREUSSEN, ZU GÜLICH, CLEVE

ZU MAGDEBURG, ...
UND BERG HERZOG 1651. W tłumaczeniu polskim

UND BERG HERZOG 2002
Aspergillus imperium arcukomornikii

świętego rzymskiego imperium arcykonsulatu
Prusach. W July,

elektor, w Magdeburgu, w Prusach. W 1711,

i Montanii książę. / trzy ostatnie nazwy t

położone w Nadrenii /

położone w Nadrenii /
24. Ort 1651. Podobny do Nr. 23, ale na awersie włosy krótkie
i berło nie dzieli legendy otokowej.

/ ciąg dalszy cortów nastąpi /

Nowe monety PRL w roku bieżącym 1975.

Nowe monety PL w roku 1982
Nowe monety PL w roku 1982
Nowe monety PL w roku 1982
Nowe monety PL w roku 1982

W obiegu znajdują się monety z
średnicą 25 mm.
średnicą 29 mm i 10 zł nominaki bite z brązu i -

w bieżącym roku otrzymany dwa nowe nominaty w
średnicy 23 mm i 2 zł średnicy 20 mm.

o średnicy 23 mm i z srebrnymi monetami aluminiowymi. Natomiast bez zmiany pozostałą dotychczasową.

Natomiast są dawne i nowe monety:
1 zł oraz 50, 20 i 10 groszy.

Q Q

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej
przy Kole Nr. 1 - Okręgu Krakowskiego Polskiego Związku Filatelistów.

Adres Koła: 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8 skr. poczt. 756

Konto w PKO Kraków - Oddział I. - Nr. 4 - 9 - 1392.

Redaguje: mgr inż. Radeusz Kałkowski

Tom 3. W Krakowie, w marcu 1975 Nr. 3
Rok XVIII - 1975 Ogólnego zbioru Nr. 205.

Szelagi litewskie Zygmunta III.

/ o.dalszy ze str. 408 /

Rocznik 1618

Rok 1618 w numizmatyce litewskiej jest ciekawy o tyle, że w jego ciągu następuje zmiana na stanowisku podskarbiego litewskiego. Po śmierci Hieronima Wołłowicza herbu BOGORJA /dwa ostrza strzał, skierowane w góre i w dół/ który piastował ten urząd od r. 1603-1618, następuje pewna przerwa, w czasie której szelagi są bite bez herbu. Następcą jest podskarbi litewski Krzysztof Naruszewicz, herbu WADWICZ / dwie ryby stojące brzuchami do siebie/. Szelagi rocznika 1618 rozdzielają się na trzy grupy : 1/ z herbem BOGORIA, 2/ bez herbu i 3/ z herbem Wadwicz.

Cechą ogólną wspólną tych trzech grup :

Awers: Monogram królewski S nakryty koroną, wewnątrz niego mała ozdobna tarczka z herbem Wazów SNOP. Po obu bokach monogramu skrócona data 1 - 8. Obwódka wewnętrzna typu "kreska dwie kropki" często niewyraźnie wybita lub zanikająca.

Rewers: Dwie tarcze ozdobne obok siebie, polska i litewska, nakryte koroną. Między tarczami u dołu herb podskarbiego, umieszczony wewnątrz obwódki wewnętrznej, ale czasem przecinający ją i rozdzielający legendę.

Grupa I. Szelagi z herbem BOGORJA.

37. Awers : Końcówka legendy, w niej skrót "P"

SIG.III,D : G : REX . P : M . D. L. gwiazdka

Odmiany legend : 37 a/ P : M : DL
37 b/ P : M : D : L
37 c/ P : MD..L.

Rewersy : 37, 37 b/, 37 c/

SOLIDVS.M:D: LIT gwiazdka

37 a/ brak obwódki wewn. M : D : LIT : gwiazdka

matr. 7/75

Końówka legundy, w niej skrót "PO"

38. Legenda rewersu zakończona tylko gwiazdką

awers : PO:M:D: L.

38 a/ Legenda rewersu zakończona jedną kropką i gwiazdką
awers : PO : M.D.L.

38 b/ Legenda rewersu zakończona drukropkiem i gwiazdką
awers : PO : M. D. L.

38 c/ Legenda rewersu zakończona trójkropkiem i gwiazdką

Odmiany awersów :

38c /a/	PO:M:DL
38c /b/	PO : M : D.L.
38c /c/	PO : M : D : L.
38c /d/	PO : M : D : L ; .

koniec szelągów z BOGORIA

/c.d.n./

Kwiatki z zaohodnioniemieckiej Łączki.

W Karlsruhe, stolicy Badenii /RFN/ prasa ujawniła ostatnio dwie interesujące afery numizmatyczne rodem z tantejszej mennicy państwowej. W roku 1950 wybito tam na "własną lewą rękę" dyrektora mennicy 30.000 sztuk monet 1 fenigowych z niewłaściwą legendą BANK DEUTSCHER LANDER, która obowiązywała tylko do roku 1949. Monety te upłychnione z wolnej ręki po pięknej cenie 600 Mk za sztukę.

W roku 1968 wprowadzono do obiegu w RFN monety 2 fenigowe, wybite z białego metalu i powlecone miedzią według najnowszej technologii menniczej. Tenże sam dyrektor mennicy uzożał tę okazję wybiciem na własny rachunek pewnej ilości sztuk z wcześniejszą o rok datą 1967. Ilość tych białych kruków nie musiała być zbyt wielka, skoro 800.000 niemieckich kolekcjonerów poluje na nie, nie zważając na "wolnorynkową" cenę 1.700 MK za sztukę. / W korespondencji z RFN donosi o tym warszawski Express Wieszczyony w Nr. 21 z dn. 25/26.II.1975.

Tajemnice polskich monet zdawkowych.

Rzadkiego odkrycia kolekcjonerskiego dokonał ostatnio nasz ozłonek, Kol. Jerzy Gralikowski. Przeglądając wielką ilość naszych monet zdawkowych, odkrył i pokazał nam 5-groszówkę z r. 1923 z rewersem odwróconym o 180° w stosunku do awersu. Prawdziwa "odwrotka". Wynik niesprawnej produkcji naszej mennicy w pierwszych latach jej pracy. Do tego druga ciekawostka : 1-groszówka PRL z datą 1949 z obrzeżem gładkim, gdy wszystkie posiadają obrzeże radełkowane. Stąd nauka : szukajcie, a może znajdziecie !

N U M I Z M A T Y K K R A K O W S K I

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej
przy Kole Nr. 1 - Kraków

Adres Koła : 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8 skr. pocztowa 756 Konto
w PKO Kraków — Oddział I. — Nr. 4 - 9 - 1392.

Redaguje : mgr inż Tadeusz Kałkowski

Tom 3. W Krakowie, w kwietniu 1975 Nr. 4
Rok XVIII-1975 Ogólnego zbioru Nr. 206

Numizmatyka Pomorza Mazurskiego

/ciąg dalszy na str. 410/

Dalszy ciąg ortów pruskich Fryderyka Wilhelma, lennika polskiego
w latach 1640-57, potem samodzielnego księcia pruskiego 1657-1688.

25. Ort 1652. Na rewersie w otoku data 16-52, poza tym jak Nr. 23,
26. Ort 1653. jak Nr. 23, ale data 16-53.
27. Ort 1656. jak Nr. 23, ale na rewersie w otoku data 16-56
Na rewersie obok tarozy nominal 1 - 8 bez znaczka "gl"
oznaczającego grosze. Poniżej — jak poprzednio litery C-M
wardajna Krzysztofa Małehiora.
28. Ort 1656. jak Nr. 27. Na rewersie w otoku data ta sama 1656.
Po obu stronach tarozy litery D-K Daniela Kooha, ministrza
królewieckiego w latach 1656 - 76. Poniżej tych liter
nominal 1 - 8.

Tu występują odmiany awersu :

- 28 a/ popiersie nieco węższe, berło nie dotycza
obwodki wewnętrznej.
28 b/ popiersie jeszcze węższe w stosunku do 28 a/
28 c/ brak liter minoerskich D - K

29. Ort 1657. Książę trzyma rękę na wysokości brody.
Pod popiersiem w otoku tarozka z trzema gwiazdkami. Nie
wiadomo ozyj to znak.

Na rewersie taroza prosta, bez ozdób. Po jej bokach
litery D-K Daniela Kooha.

30. Ort 1657. Pod popiersiem tarozka z trzema gwiazdkami,
berło rywa legendę otokową.

Rewers : Tarozka ozdobna, po jej bokach nominal 18—"gl",
poniżej litery N-B Nochha Brettschneidera rytownika
stempli 1624-1660. Góra w otoku data 16-57.

Odmiana rewersu : taroza wyraźnie węższa.

31. Ort 1658. jak Nr. 30, ale data 16-58.

/ciąg dalszy następuje /

Z numizmatycznej załącznicy opisanej okresie.

Z pozażatkiem lutego w Niemczech Zachodnich wyszły do obiegu
nowe 5-markówki z niedzieniklu. Dotychczas kursowały tam monety
srebrne o zawartości srebra 7 groszy. Rząd bieżaki spodziewa się,
że z tej oazej srebrnej emisji, obejmującej 260 milionów sztuk
odnajdziej 80 milionów nie powróci do wydruku na niedzienikiel,
choć wartość 7 groszy srebra jest daleka od nominatu 5 marek.
Dzięki widocznie groźba inflacji.

Dzięki wiadomości grudniowej -

Między tymi srebrnymi 5-markami na grzbiętach były sztuki z żelazem
hamburskiej, znaczono literą "J" emitowane tylko w r. 1958 w ilości
60.000 sztuk. Na rynku kolekcjonerskim płaciły je 500 zł za sztukę i

50.000 sztuk. W - jaka - - - - -
Jeszcze rzadsze od 5-marcówki z legendą na obrzeżu GRUESS DICH
DEUTSCHLAND, emitowane również przez mennicę hamburską / litera "j"/
z datą 1957 roku.

.....

wielka wiadonna guleja mazet

Wielka Wystawa Numizmatyczna
Firmy HOBRIA w Berlinie w dn. 19-22 marca br dla starych kolekcjonerów
przedstawiająca dosyć rzadko spotykany obraz nie obcy i na naszych zebraniach :
olbrzymia przewaga monet XIX. i XX wieku unikat trudności, zięgoczyk
z działożaniami monet starszych, do czego niezbędne są niedostępne
z monet polskich wykazany na stronie 9 pozycji / II /

Z monet polskich wydanych w latach 1561-1581

Z monet polskich wykopalnych -		
Kat. 707. Późgrosz litewski Zyg. Augusta 1561	20 M	
708. Trójak ziodł. Stan. Augusta 1765	25 M	
709. Półtora rubla = 10 złp 1839	100 M	
746. Rubel 1844 z mennicy warszawskiej	50 M	
1095. Gulden pomorski Karola XII 1708	450 M	
1157. Legnica, Brzeg, Złotoryja. Trzecj brązowa		
3 krajcary 1616	40 M	

Monety szako-polskie :

1121.	Talar wikariacki Augusta II. 1701	600 M _k
1122.	Królewicz Fryderyk Chrystian, talar 1763	800 M _k
1123.	Królewicz Kazimierz 1765 talar	800 M _k

Kurs przeliczeniowy sko o 6,50 za 1 Markę.

Luny 52020-09-01

None saroy monet.

Tu znany duże zaległości z ubiegłego roku 1974.
Tu znany duże zaległości z ubiegłego roku 1974. W czasie rozbiorki ruiny
Gągozyce, pow. opolski. W marcu 1974 w czasie rozbiorki ruiny
przy ul. Bażnierskiej, zespół Cyganów, zatrudniony przez firmę
kolne Przedsiębiorstwo Remont. - Budowlane znalezisko w gruzach
prawdopodobnie duży skarb monet, z których tylko nieliczko 110śc
doszło się do skór Muzeum Śląskiego w Opolu. Sądząc po kilku
sztukach, znajdujących się w rękach prywatnych, były to monety
habbabskie i pruskie z XVII i XVIII wieku.

Lewin Brzeski, woj. opolskie.

Lata 1974 Brzeski, woj. opolskie.
W lutym 1974 w czasie remontu starej kamienicy znaleziono garnek, w którym znajdowały się monety z XVI i XVII wieku, liczące około 300 monet, głównie śląskich, przekazane do Muzeum Zamkowego w Brzegu.

Skarb GDB dał zgodę na datę 1. III. 1974 r.
Kurier Polski Nr. 51 z 1. III. 1974 r.

A horizontal row of twelve small, dark, stylized female figures standing in a line. Each figure has a circular head, a small body, and a single leg extending from the side. They are arranged in a straight line across the page.

卷之三，12/75

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej
przy Kiele Nr. 1 Kraków Polskiego Związku Filatelistów.

Adres Koła : 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8 - skr.poczt. 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I. Nr. 4-9-1392.

Redaguje mgr inż. Tadeusz Kałkowski

Tom 3. W Krakowie, w maju 1975 Nr. 5
Rok XVIII-1975 Ogólnego zbioru Nr. 207

Szelagi litewskie Zygmunta III.

/ ciąg dalszy ze str. 412/

R_o_c_z_n_i_k_ _1618 - ciąg dalszy

Grupa II - Szelagi bez herbu podskarbiego -
wybite w czasie krótkiego wakansu na stanowisku podskarbiego litewskiego

39. Awers i .SIG .III.D;G: REM : PO:M:D:L.

Rewers: Między tarzani nie ma herbu. Legenda :

gwiazdka . SOLIDVS. M: D: LIT: gwiazdka

Odmiana 39 a/ na rewersie między tarzani kropka

Grupa III.- Szelagi z herbem WADWICZ /dwie ryby stojące
brzuchami do siebie / nowego podskarbiego litewskiego
go Krzysztofa Naruszewicza.

40. Awers i W legendzie skrót "P"

Rewers : między tarzani herb WADWICZ
Konówka legendy LI trójkąt
Odmiana 40 a/ LI : trójkąt

41. Awers : w legendzie skrót "P" jak w nrze 40

Rewers: między tarzani herb WADWICZ
Konówka legendy LIT
Odmiana 41 a/ LIT gwiazdka

42. Awers: w legendzie skrót "PO" Konówka legendy
PO : M : D : L

Rewers: początek legendy SOLIDUS
Odmiany : 42a/ gwiazdka SOLIDVS
42b/ gwiazdka kropka SOLISVS

Konówka legendy we wszystkich odmianach
LIT gwiazdka

43. Aneggi w legendzie skrótu "PO". Konieczna legenda

PO : M: J: L :

Rewers: początek i koniec legendy występują w kilku odmianach:

43. SOLIDVS

LIT GWIAZDKA

43 a/ grīazeikā SOLIDVS

LIT gniazdko

43 b/ gwiazdka . SOLIDVS

LIZ · grätzke

43 c/ gr1azdka . SOLIDVS

LIT : grizelda

43 d/gziazdka : SOLIDVS

LIT : grizzka

UWAGA. W szelągach tej grupy herb Wąsowicz przescina dółem obciążkę wewnętrzną. Zbieracze rozróżniają podział położenia przerywników legendy kobięc herbu: kropki z lewej lub prawej, obustronne, czasem trzecią dodatkową od dołu.

koniec rocznika 1618

Nerka ośmiana żelaznej 10-Feńigówek
okupacyjnej "Królestwo Polskie" 1917.

Znajdujemy ją w nowym katalogu zachodnio-niemieckim p. tyt.
"Netto-Katalog der deutschen Münzen ab 1871" Heinz Dietzel Berlin -
Wydanie 8.

Gdy normalnie znane 10-fenigówki 1917 wycenione są tam w markach
bezodnich Mk w stanie : dobrym 6 Mk, bardzo dobrym 8,50 Mk,
dochyskotym 17 Mk, / w naszym Ilustr. Katal. Mon. wyd. III. poz. 6
wycena 25 zł.,

- Dietzel odkryła rzadką odmianę tej monety z legendarnej "Królestwo Polskie", umieszczonej przy tym gatunku obrzeżu monety.

Odmianę tej wycofanie : w stanie dobrym 55 M κ , bardzo dobrym 75 M κ , połyskowym aż 125 M κ !

Odmiana ta jest już widocznie powszechnie użytana, skoro najnowszy zajawy cennik aukcyjny HOBRIA w Berlinie Wsch. Nr. 137 wykazuje ją wśród monet polskich w pocz. 755 z ceną wycofania 30 DM. Będzieły się starej i nowej, taka duża różnica.

W 4. wydaniu naszego Ilustr. Kat. Mon. Pol. trzeba bąć zbieżność
nów tą odmianę z jakąś godzitwą cenną, choć wielkością mniejszą da się
oczywiściście ustalić.

Na marginesie tej notatki podajemy jeszcze z dużym zastrzeżeniem, że w tymże katalogu Dietzela znajdują się jeszcze 10- i 20-fenigówkę z datą 1917 bite w cynku i oferowane po 200 Mk.

Mie-żny nadzie-że, że są to Initiuszki ze spółwolnicyjnej łączki bujnie obecnie kwiatacej w całej Europie. Pamiętamy przeciwko piek- dze rdzenniętą aferę z monetami Getta Zódzkiego.

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej
przy Kole Nr 1 - Kraków Polskiego Związku Filatelistów.

Adres Koła: 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8 skr. poczt. 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I - Nr 4-9-1392

Redaguje mgr inż. Tadeusz Kałkowski

Tom 3. W Krakowie, w czerwcu i lipcu 1975 Nr 6/7
Rok XVIII. 1975 Ogólnego zbioru Nr 208/209

Numizmatyka Pomorza Mazurskiego

/ciąg dalszy ze str. 413/

Przypominamy: prowadzimy inwentaryzację ortów pruskich Fryderyka
Wilhelma, lennika polskiego w latach 1640 - 1657, a potem suweren-
nego księcia pruskiego 1657 - 1688.

UWAGA: Następują roczniki ortów opatrzone zna-
kiem mincmistrza królewieckiego Hansa
Müllera /1660-1666/ którego nazwisko po-
naliśmy przez przeoczenie na orien-
tacyjnym wykazie na tablicy wstępnej. Tym
znakiem jest litera M, przekreślona pozio-
mo, co można uważać za monogram HM.
Tym znakiem opatrzone są orty w poz. 32-35.

32. Ort 1660

Awers: popiersie w zbroji w prawo. Legenda otokowa:

FRID.WILH.D.G.M.BR.S.R.I.ARCHIC.ET EL.DUX PRUSSIAE
/Fryderyk Wilhelm z Bożej Łaski margrabia brandenburski,
świętego rzymskiego imperium archikanclerz i elektor,
książę pruski/

Rewers: orzeł pruski, nad nim w otoku mitra księcia, pod nim
w otoku przekreślona litera M Hansa Müllera. Legenda
otokowa:

MON: NOVA. ARGENTE=DUCAT. PRUSSIAE. MDCLX
/Moneta nowa srebrna księstwa pruskiego 1661/

33. Ort 1661 - jak Nr 32 ale data żacińska 1661

34. Ort 1662 - jak Nr 32 ale na rewersie data 1662, zaś na piersi
orła litery księcia - jedna pod drugą F W

35. Ort 1663 - jak Nr 34 ale data 1663

36. Ort 1664 - Nowy typ, bity stemplem dukata z tego roku.

Awers: Popiersie w zbroji w prawo. Prawa ręka dzierży na
ramieniu miecz.

- strona 418 -

Rowers : Tarcza ozdobna ~ 5-połowa, po jej bokach brak jegi oznaczenia wartości 1-8.

Legenda otokowa:

SUPREMUS.PRUSS.PRINCIS DOMINIUS ET.HERES 1664

/suwerenny pruski książę pan i dziedzic 1664/

37. Ort 1665. jak Nr 36 ale data 1665 a obok tarczy 1-8

38. Ort 1666. jak Nr 37 ale data 1666

39. Ort 1666. jak Nr 38 ale na awersie książę trzyma na gamieniu nie miecz lecz berło.

Na rewersie przy tarczy brak wartości 1-8 jak w Nr 36

40. Ort 1667. jak Nr 39 ale data 1667

/dalszy ciąg ortów nastąpi/

- X - X -

Jeszcze o czwartym egzemplarzu
dukata Władysława Łokietka

Nowoodkryta szkota moneta Łokietka /patrz nasz Nr 10/74, str.399/ doczekała się już wstępnej opinii prof. R. Kiersnowskiego w zeszycie 4/74 Wiadomości Numizmatycznych. Badanie przeskupione z Wilna fotogramu wykazało tylko nieznaczne różnice w stosunku do znanego dukata Łokietka z Muzeum Narod. w Krakowie: różnica na wadze 0,06 g, próba srebra nieco niższa 958 wobec 979/1000. Poza tym nieznaczne różnice w rysunku i kształcie liter.

Monetę badał też z fotogramu W.M. Potin, znany numizmatyk radziecki z Ermitażu oraz dr Reyman z Muzeum Narod. w Krakowie. Wszyscy doszli do wniosku, że może to być zarówno oryginalny dukat Łokietka, jak też świetnie podrobiony falsyfikat. Z ostatecznym wyrokiem trzeba poczekać aż znajdzie się kiedyś dalszy okaz tego samego stempla.

Dowiadujemy się z Wilna, że dukat znajduje się nadal w ręku znalezcy, który żąda za niego 5000 rubli. Ciekawe, że nie został zakupiony do zbiorów Ermitażu.

- X - X - X -

Ciemne strony naszego
kolekcjonerskiego klubowego.

Od kilku lat przypominamy i doradzamy, aby zbiórów naszych nie ograniczać jedynie do emisji monet państwowych. Wzorem zbieraczy z całego świata powinniśmy gromadzić do przyszłej inventaryzacji wszelkie okazy "nibymonet", a tak nazywamy monety następujące i monetopodobne żetony. Uzupełniają one i pogłębiają obraz stosunków gospodarczych a często też obyczajowych, panujących aktualnie u nas i u naszych sąsiadów. Jak na razie zanotować możemy pierwsze poczynania w kierunku rejestracji nibymonet emitowanych przez nasze Spółdzielnie Wojskowe w latach 1929-39.

Jest obecnie przymiotnie ponownie te sprawy w bieżących missiącach, gdy podaż wydawnicza monet w całej Europie ustawicznie gwałtownie się zmniejsza, pociągając za sobą gwałtowny wzrost cen. Dysponując ograniczonymi środkami materialnymi młodzi zbieracze interesują się z konieczności monetami o niższych nominałach, a przy nich aż nadto często spotykają się z "nibymonetami".

Anglicy, Francuzi a zwłaszcza Niemcy znajdują się w położeniu o tyle szczęśliwszym, że dysponują specjalizowanymi katalogami, ułatwiającymi zbieranie. Do nas docierają katalogi firmy HOBRIA z NRD, uwzględniające stale monety zastępcze. Ostatnio w Berlinie zachodnim pojawił się podręcznik: H.JANSEN. Strassenbahngeld und Gastmarken, poświęcony wyłącznie nibymonetom tramwajowym i gazowym, w którym nie brak pozycji z naszych miast byłego zaboru pruskiego.

W naszych poszukiwaniach kolekcjonerskich radzimy zwrócić baczną uwagę na takie pogardzane dotąd nibymonety:

- a/ pieniądze zastępcze o nominałach, określonych cyfrowo z podziałem na emisje dominialne, przemysłowe i kupieckie,
- / nibymonety o określonych nominałach użytkowych, a więc bony uprawniające do nabycia przeróżnych dóbr konsumocyjnych,
- c/ bezcyfrowe nibymonety i żetony, stanowiące dowody wniesionych opłat publicznych,
- d/ żetony służące do innych celów, jak np. zeszłowieczne liczmany rachunkowe, sztony do gry, znaczki wejściowe itp.

Jeżeli powyższe uwagi weźmiemy sobie do serca, to w nadchodzącym sezonie jesiennym powinniśmy w klubie dysponować materiałem wymiennym, godnym szerszego zainteresowania.

- X - X - X -

Nowe skarby monet

Piła, woj. poznańskie. W czasie prac ziemnych, wykonywanych w śródmieściu wykopano mały, ale cenny skarb monet srebrnych z XVII wieku, który oddano w całości do lokalnego muzeum. Skarb składał się z 29 monet, w tym 9 talarów, 9 guldenów i 5 ortów. Z Polską związany był jeden numizmat sasko-polski i 5 monet z Pomorza Mazurskiego. /Komunikat Nr 37 Koła PTAiN w Piile/.

Cieplice Dolne, pow. Jarosław. Przy budowie domu wykopano skarb monet z XVI i XVII wieku, złożony w garnku objętości ok. 1,5 litra. Z cenniejszych należy wymienić monety śląskie i pomorskie. Około 400 monet udało się zabezpieczyć w Muzeum w Rzeszowie, resztę rozprószono. /Dziennik Pol. Nr 109, z 9.V.1974 r./

- X - X - X - X -

N U M I Z M A T Y K K R A K O W S K I

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej
przy Kole Nr. 1-Kraków-Polskiego Związku Filatelistów.
Adres Koła : 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8, skr.poczt. 756 Konto
w PKO Kraków - Oddział I. - Nr. 4-9-1392.

Redaguje : mgr inż. Tadeusz Kałkowski

Tom 3. - w Krakowie, w sierpniu i wrześniu 1975. - - Nr. 8/9 - - -
Rok XVIII-1975. Ogólnego zbioru, Nr. 210/11.

Przydominy - radziny I.

Wrzesień 1975. Po okresie urlopowym powracamy do naszych zajęć kolekcjoneriskich. Ustalany fakty, cechujące nowy, rozpoczętyjący się okres. Coraz więcej kandydatów zgłasza się do naszej Sekcji. Coraz więcej monet polskich, królewskich i porosyjskich udaje się nam pozyskać. Są coraz darczane, zapowiadając dalszy wzrost cen. Radziny nie zarmowią gotówki na większe okazy. Usilnie radziny ograniczają kolekcję do monet drobnych. Nie pomagają zysków spulentów, usiłujących uwańicę na nabycie większych, drogich monet!

Każdy członek naszej Sekcji posiadał już pełnego kompletu monet PRL!

Usilnie radziny skupią główną uwagę na pozyskaniu pełnego kompletu monet PRL i tylko w miarę posiadanych środków cofać się czasie do monet przedwojennych z lat 1918/39.

Usilnicie radziny tworzyć zbiorki złotych monet państwa ośmiennego z XX wieku. Zwłaszcza zbioraczom początkującym radziny tworzą zbiory drobnych monet państwa całego świata. Będzie to bardziej celowe niż zdobywanie za drogie pionierskie niewielkich okazów monet Polski Królewskiej.

Spłagi litewskie E. Janauta III.

/ciąg dalszy za str. 415 /

Rocznik 1619

Podskarbi litewski : Krzysztof Naruszewicz / 1618-1631 /. Jego herb JADWICZ /dwie ryby stojące, brzuchami do siebie/. W tym roku ponownie złotogowa wilcka przeszła widoczny kryzys personalny. Nowy rycownik stempli pracuje niedbało, rysunek stempla jest płytka i nieobalna, przerywanki w legendach trudno czytelne. Nowy miedziarz też nieodpowiedzialny. Olbrzymia nieścisłość monet ma ekscentry i co ciekawie, przeważnie obejmująca koniec legendy rewersu. Stąd oznacznie dwóch stempli przeważnie niezdolne. Tylko niewielkie monety są wybite poprawnie, a większość emisji tego rocznika jest wogół niewielka. Do inwentaryzacji rocznika dało się przyjąć tylko dwie odmiany tytułu królewskiego na awersie : REM. P. i REM. PO.

Grupa I. Na awersie skrót REK.P.

44. Awers : Pod koroną monogram królewski, w nim osobne tarczki SW SNOPEM Wazów. Po bokach monogramu skrócona data /16/ 1-9.
Legenda:

SIG. III.D.G.REX.P.M.D.L.

Rewers: końcówka legendy MA:D.LI

45. Jak Nr. 44 ale na awersie końcówka P.M:D.L
na rewersie " MA:D:L.

46. Jak Nr. 44 ale wyjątkowa legenda rewersu SOLIDVS.

47. Jak Nr. 44, ale na awersie P:M:D:L.
na rewersie MA. D LI:

48. Jak Nr. 44, ale na awersie P:M:D:L;
na rewersie M:D:LI:

49. Jak Nr. 44, ale na awersie czytelny tylko koniec D:L:
a na rewersie D:LIT:

Grupa II. Na awersie skrót REK. PO.

50. Jak Nr. 44, ale na awersie PO:M:D:LI:
na rewersie czytelny LIT.

51. Jak Nr. 44 ale na awersie PO:M:D:L;
na rewersie MA:D:LI:

51 a/ odmiana rewersu M:D:LIT:

52. Jak Nr. 44 ale na awersie PO:M:D:L.
na rewersie MA:D:LI

52a/ odmiana rewersu MADLIT

53. Jak Nr. 44 ale na awersie PO.M.DL
na rewersie MA:D:LIT: /trójkropki/

54. Jak Nr. 44 ale na awersie PO.M.D.L a le litera L
na stemplu udefektowana
na rewersie czytelny koniec LIT

Szlagi rocznika 1619 są tak źle wybite i co dzidno-przeważnie tak
jednakowo ekscentrycznie, że końcówki legendy rewersu są już poza
obębem krążka.

Poprawnie wybite okazy są rzadkie.

Koniec rocznika 1619.

Nowy aktualny temat kolekcjonercki;
ozy warto ścieżką BORATYNKI, zatrzymać
i litakówkę JEDÓ ŻABAICZKA?

Przebieg budżetów stryczbić i temu to jest przebieg budżetów zakończony poecrczny. Wcześniej zainicjowane pokażni handlarze pracują z innymi zasadą, aby nie dopuścić do tego, że w jednym kolonie zarządzane są grubo pieniędzmi niewielkie

Mieścione głosagi Jana Kozminickiego, dąbrowskiego dziedzica gospodarstwa
sprywatyzowanego Liniusza Duncinianego, były prawdziwe sto lat
1680 - 1784 niewątpliwie wykazują co najmniej pionierskie, co najmniej
niedaleko i przedkolejstwo "SZEŚCIEGÓ" obyczajów polskich. Liczba po
90 sztuk na jednego dżotego, były doskonale koncentracją i formacją,
na której daje się możliwość zatrudnienia 10000 ludzi? Wszystko
zbiórca on radziły przewidywać i oni czuli się "Tysiąc lat
w duchu polskiego", aby zatrudnić chęci do bieżącego zatrudnienia 319
w tym zatrudnić dziesiątki zbiórca.

Kto z przedych zbiorów dysponując aparatem fotograficznym
kolekcje botaniczne uzyskał zbiórki, fotografię, zapisywanie
itd., co jest zauważalnego wyraźnie, szczególnie do 80
Byłyby to płyty kolckowe z użyciem tynku i ściegi
Ostatniem, że w 1916 r.

Otwieramy tu gabinet poczty okienkowej do przekierowania zwrotów odbiorczych popularnego zbioractwa zionistycznego znanego, społodobnego i rozbudowującego kryzysowych nowościach.

Oto teatr do rozrysówek na nadchodzący sezon.

Hope_Sigarby rect.

królewicza. W czasie prac polowych wykopano skarb
został z XVII wieku. Skarb zawierał 3.150 złotych grobów
szelagi i trójżółte zyganki III i nieszczelnego szelagi Jana
Kazimierza. Były tam też dorośli grobów z XVII wieku
z ponadzawidlic Gucciego Andolfi i Kordela Gucciego. Należały
zostać wybrane w r. 1666.

Zbiór w całości został złożony i zatwierdzony.

Expedition do Dr. J. Dubois.
Expedition No. 199 d dn. 22.VII.1974 r.

Noclegi, pon. środa. W piątkowej, podczas cyklicznej dyskusji.
Odkryte bogaty skarb z XVII w. Skarb pochodzący z Galicji
austrackiej, niemieckiej, austriackiej, niemieckiej i innych rodzin
orty, zięby. Którymi znaleziono się w jednym zabytku
z r. 1658 Skarb znaleziony się w całości w Poznańskim Muzeum
Archaeologicznym.

Express Grocery No. 104 B 9-11/V.1975.

Grajewo. - Dostarczonych do Traktorzysta wyrobów zebrał 81912 zł
w wartościście około 7.000 srebrnych półgroszków Jagieł-
łodzkiej od wózдушnego Jagiełły do Zygmuntta I. Skarb za-
lażał się w części w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.
Express 710CB.Nr. 104 z 8-11.V.1975 /.

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej przy Kole Nr. 1 - Kraków - Polskiego Związku Filatelistów.
Adres Koła : 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8, skrytka poczt. 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I. - Nr. 4-9-1392

Redaguje : mgr inż Tadeusz Kałkowski

Tom 3. - - - "Krakówie", w październiku 1975 - - - Nr. 10 - - -
Rok XVIII-1975 Ogólnego zbioru Nr. 212

Nasze monety obiegowe.

Kolekcja naszych monet obiegowych zwiększyła się w ostatnim czasie o następujące nominały, które są już w obiegu.

A/ Dziesięciozłotówki: 1975 z głową Adama Mickiewicza, 25 mm
1975 z głową Bolesława Prusa, 25 mm

B/ Dwudziestozłotówki

1973 i 1974 Wieszaniei żan zboże - 29 mm,
1974 Popiersie Marcina Nowotki - 29 mm,
1974 XXV-lecie RWPW - 29 mm,
1975 Międzynarodowy Rok Kobiet - 29 mm

Powyższe 10 i 20 złotówki wybite są z miedzioniklu, natomiast dwa następne nominały 200-złotowe ze srebra 750/1000:

C/ Dwustozłotówki: 1974 - XXX-lecie PRL - 31 mm
1975 - XXX-lecie Zwycięstwa nad faszyzmem - 31 mm.

Brak jeszcze 4 nominałów, których wzory zostały już zatwierdzone przez Ministra Finansów i ogłoszone w MONITORZE POLSKIM.

D/ Dwuzłotówka z brązu, średnicy 21 mm, z datą 1975

Rewers: w środku cyfra 2, pod cyfrą ZŁ.
Po bokach i u dołu stylizowane kłosy zboża,
przeciągane szarą, zwisającą w kształcie
litery V. /MON. POL. Nr. 21 z 3.VII.1975/

E/ Pięcioczłotówka z brązu, średnicy 24 mm, z datą 1975.

Rewers: w środku duża cyfra 5 z wpisanymi
w nią literami ZŁ -około elementy koła
sębachego. /MON.POL. Nr. 21. z dn. 3.VII.1975/.

F/ Pięćdziesięciozłotówka z srebra 750/1000, średnicy 30 mm
z datą 1972. Rewers: głowa Fryderyka Chopina
i daty 1810-1849. / MON.POL. Nr. 51 z dnia
18.XI.1972 /. Monety te ukazały się tylko w egz.
próbnym, wybitych na krążkach polerowanych -
do nabycia w sklepach Pol. Kasy Opicki.

G/ Szczegłotówka z gorszego srebra 625/1000, średnicy 32 mm,
z datą 1973. Rewers: głowa Mikołaja Kopernika.
MON.POL. Nr. 52 z 8.XII.1973 /. Ukazały się
tylko egzemplarze próbne - w sklepach PKO.

- strona 424 -

Numeratyka Pomorza Mazurskiego.

/ciąg dalszy ze str. 418/

dalszy ciąg inwentaryzacji ortów pruskich
Fryderyka Wilhelma /

Początek ortów pruskich, które w czasach "Potoku" licznie kursowały w Koronie i na Litwie - doprowadziły do rocznika 1677, w którym nastąpiła przerwa siedmiolatnia bicia tej monety. W roku 1674 rozpoczyna się nowy okres obfitoj produkcji ortów pruskich. Z korzyścią dla zysków menniczych księcia pruskiego wyrównują one słaby obieg monety polskiej w ciężkim okresie panowania Michała Korybuta i Jana III. Durna legenda na rewersie tych ortów :

SUPREMIUS DUX IN PRUSSIA

/ najwyższy książę pruski/

będzie przypominał Polakom ich nadzieję monetarną opartą nieomal wyłącznie na niedzielnych szelągach Boratiniego.

Rok 1674 zagnieżdża się trzecia typologia ortów : -

41. Ort 1674. Typ pierwotny

Avers. Głowa księcia w prawo, uściosiona. Legenda FRID.WILHE.D.G.M.B.S.R.I.ARC.ET. PR.EL.

/Fridorius Wilhelms Dci G ratis Marchio Brandenburgicus
Sancti Romani Imperii Archicamerarius Et Princeps
Elector / co oznacza po polsku :

Fryderyk Wilhelm z Bóbrki hrabia brandenburski,
świętego cesarskiego imperium arcykanclerz i książę elektor.

Pod popiersiem litery C.M. tak podpisał się Christoph Varenhorst, minister w latach 1672-74, jeszcze w tym samym roku pozbawiony tego stanowiska. Moneta z typem literami należy do rzadkich.

Rewers.: Tarcza 5-połowa, nakryta mitrą księcia, po jej bokach wartość monety w groszach 18. Legenda jak wyżej podano : SUPREMIUS DUX IN PRUSSIA.

42. Ort 1674 - typ_drużki pospolity.

jak nr. 42, ale pod popiersiem litery H-S Henryka Sieverta, odtąd długolatniego ministra królewieckiego 1674-1694.

43. Ort 1674 - typ_trzeci - z popiersiem. /pospolity/

Avers.: Popiersie księcia w zbroi - w prawo
Rewers.: jak Nr. 42 - bez brzegu.

44. Ort 1675

Avers.: Duże popiersie księcia w prawo, w zbroi, na głowiu mitra. W prawej ręce niesie warty na ramieniu. Legenda jak w Nr. 41-43, ale z obrączką wewnętrzną.

Rewers.: Orzeł pruski, przy ogonie litery R.S. Legenda jak w Nr. 41-43, ale data cesarska 1675.

/o.dalszy następu /

990 999 999

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sekcji Numizmatycznej przy Kole Nr. 1 - Kraków, Polskiego Związku Filatelistów.
Adres Koła : 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8 skrytka poczt. 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I. - Nr. 4-9-1392.

Redaguje : mgr inż. Tadeusz Kałkowski

TOM 3 - - - - - W Krakowie, w listopadzie 1975 - - - - - Nr. II - -
Rok XVIII-1975 Ogólnego zbioru Nr. 213

Sprostowanie. W poprzednim numerze, na str. 423 podaliśmy błędnie stopę srebra w monetie 200-złotowej na XXX-lecie PRL. Wybito ją ze srebra 625/1000, a nie jak tam podano 750/1000. Prosimy poprawić błąd - przepraszamy !

Znacznikowe emisje obiegowe.

Podany w poprzednim numerze wykaz monet obiegowych z ostatniego trzylecia uzupełniały dwie najnowsze monety i jednym banknotem. Weszły one do obiegu w październiku br.

Banknot 50-złotowy / Zarządzenie Min. Finansów z dn. 2.X.1975 r., ogłoszone w Monitorze Polskim Nr. 31 z dn. 16.X.1975 r. poz.195/.

Banknot jest barwy ogólniej oliwnozielonej z popiersiem gen. Karola Świeczewskiego.

Jest opatrzony datą emisji 9 maja 1975.

Zarządzenie Min. Finansów z dnia 7 października 1975 ogłoszone w Monitorze Pol. Nr. 31 z 16.X.1975 poz.193 wprowadza do obiegu dalsze 100-złotówki / po Koperku 1973 będąc to druga i trzecia/. Obie monety, opatrzone datą 1975 wybite ze srebra 625/1000, z obrzeżem gładkim, średnica 32 mm.

Stuzłotówka II / oczki j.w./ nosi na rewersie profil głowy Heleny Modrzejowskiej, wokoło legenda : HELENA MODRZEJEWSKA 1840-1909.

Stuzłotówka III / oczki j.w./ nosi na rewersie profil głowy Ignacego Paderewskiego. Pod popiersiem legenda pozioma 1860-1941 IGNACY JAN PADEREWSKI.

Awersy tych monet z gębkiem PRL i datą 1975 są typowe, jak w innych monetach tej serii.

Monety pamiątkowe XXI Olimpiady w Montrealu.

Mają być pamiątką słynnych Igrzysk Olimpijskich, ale głównym ich zadaniem jest uzyskanie milionowych sum na pokrycie kosztów igrzysk. Emisja obejmie siedem monet każda złożona z dwóch 10- i dwóch 5-dolarówek posiada wartość nominalną 30 dolarów.

Rysunków monet, zaprojektowane przez wybitnych plastyków kandygujących, zaplanowane w seriiach o ścisłej określonej tematyce. Mieliszry specjalności oglądasz oryginały na stronach pierwszych serii Geografia, Symbolic olimpijskich, Pierwsze sporty kanadyjskie, Dyscypliny olimpijskie i lekkiach atletycznych. Seria nastąpić będzie po przygotowaniu. Razem obecnej serii 14 - 10-dolarowej i 14 pięciidolarowej. Polonia kanadyjska przesyła każda pierwsza serię zapłacając za serię 8.000 zł. W lecie 1976 będą pocztowe drzewce.

Seclagii litonskic Evgeniia III.

/cine gallery inc str. 421 /

R O C Z N I E - 1620.

Sezoniegi tycząco zoceńka nałożoną do bardego przedzioch, Przodgórzańskie jasne mony typu historycznego wybitnej kopniczo z r. 1623.
Oto żonie odcis:

55. Sect 28_11t.1620 -

Anegs. Pod kordą mówiącą żałoską żałozką Wazną.
Po bokach mówiącą mówiącą juz cęty.

Zwiazek Podchorążych Sztabu Generalnego Polskiej Siły Zbrojnej. Pod Ręką Kierownika Wydziału. Lata 1940-1945. Wydanie I. Warszawa 1946.

Edozen 1621.

Jács Károlyho vlastních poznání - v roce 1621 donaloval vilémovskému kostelu.

Book 1622

W tym roku bito szelągi w niewielkich ilościach. Z tego powodu na
leżą do monet bardzo rzadkich.

Jeżeli chodzi o typ monety, to pozostało przy typie z roku 1619.

56. Szellőzeti lit. 1622-

Anerg: Po bokach monogramu królewskiego skrócona data
roczna 2 - 2.

Renders: Pod koroną dwie tarcze, pod nimi herb Wadów. Na początku i końcu legendy gwiazdki, same lub z dodaniem kropki lub dwukropka w różnym układzie.

/ C.d.n. zacznięty rok 1623 /

NDE sharby monet.

Poznań, ul. Kręcińska 8. Podczas kopania fundamentów, w głębo-
kości 3 m, na poziomie XIV-wiecznego bruku znaleziono
olbrzymi skarb monet w półmetrowym gliniianym dzbanie.
Skarb zawierał około 20 kg groszy czeskich Jana i Karola
Luxemburskich. Monet było około 5.000 sztuk. Wszystkie oddano
do Muzeum Narodowego w Poznaniu. /Express Wieczorny N r. 30
z 13 marca 1975 r./

- strong 427 -

NUMIZMATYK KRAKOWSKI

Wewnętrzny komunikat numizmatyczny dla członków Sokoji Numizmatycznej przy Kole Nr 1 - Kraków - Polskiego Związku Filatelistów

Adres Koła: 30-007 Kraków, ul. Wiślna 8, skrytka poczt. 756
Konto w PKO Kraków - Oddział I - Nr 4-9-1392

Redaguje: Mgr Inż. T. Kaźkowski

Tom 3. w Krakowie w grudniu 1975 r. Nr 12
Rok XVIII. 1975 Ogólnego zbioru Nr 214

Od redakcji

Niniejszy 214-ty numer biuletynu zamyka 13-ty rok, a zarazem
III-ci tom naszego wydawnictwa. Przypominamy że:

Tom I obejmował lata 1958-1963 i strony 1 - 139.

tom II " " 1964-1969 i strony 140 - 285

tom III " " 1964-1969 i strony 140 - 285
tom III " " 1970-1975 i strony 286-430

Z dniem 1 stycznia 1976 rozpoczniemy więc tom IV-ty; Prócz informacji bieżących wyznaczamy sobie poważne zadanie dokonczenia tematów, prowadzonych w roku bieżącym, a więc

inwentaryzacji szelągów litewskich Zygmunta III i inwentaryzacji monet Pomorza Mazurskiego.

I inwentaryzacja monet Pomorza Mazurskiego ładamiem sokoł w latach 1976-1978

Zakładamy sobie w planie 1976 inventaryzację szelagów koronnych
Zygmunta III. co łącznie z robotą, wykonaną w latach
poprzednich przez opracowanie:

szelagów ryśkich Zygmunta III

Szczegółowy rycikion Zygmunta III
i półtoraków koronnych tegoż panowania
da nadchodzącym młodym kolekcjonerom obszerny, spooyfikowany
materiał katalogowy. Gdybyż było możliwe wydać go osobno
w powiększonej formie z rycinami poszczególnych odmian !!
To są marzenia redaktora, ale teraz na prządku dziedzinnym

SPIS TREŚCI TOMU III

<u>I. Numizmatyka polska</u>	Strona
Nowa wersja pochodzenia brakteatu Krzywoustego zwanego pokutniozym	286
Szelagi ryskie Zygmunta III str. 287 i dalej do str. 334	334
Dr Grochowski Monety galicyjskie str. 292 " " "	343
Złoty "górski" - pieniądz regionalny Ziemi Oświęcim- skiej z XVIII wieku	298
Pełny wykaz monet PRL, wybitych w latach 1949-1971 329, 332	329, 332
Odwołany jubileusz. Pierwszy katalog banknotów pol.	344
Emisja srebrnych 50-złotówek z portretem Fr. Chopina	360
Medal kopernikowski z mennicy USA	360
Szelagi litewskie Zygmunta III str. 363 i dalej do str. 426	426
Piąty żywot mennicy malborskiej	366
Wydajność pracy mennicy malborskiej w r. 1666	372
Nowe nibymonetы serii "Wielcy Polacy"	379

Nasz program na rok 1974	382
Dwuzłotówki 1924/25 bite w USA. Korekta katalogu	386
Nowe monety obiegowe nomin.wartości 20 zł	390
Znowu nowe 20-złotówki	391
Sprawa 50-złotowych monet z głową Chopina	393
Czwarty egzemplarz dukata Władysława Łokietka	399
Uwagi o szelągach zygmuntowskich w perspektywie nadchodzącego roku 1975	401
Szelagi zygmuntowskie - moneta ubogiej ludności	404
Nowa odmiana żelaznej okupacyjnej 10-fenig. 1917	416
Jeszcze o czwartym egzemplarzu dukata Wład.Łokietka	418
Nasze monety obiegowe str. 423 Zsprostowanie na str....	425
Znowu nowe emisje obiegowe	425

Numizmatyka śląska i pomorska

Uzupełnienia do książki Lesiuka "Pieniądz zastępczy"	314
Numizmatyka Pomorza Mazurskiego str.326 i dalej do /ciąg dalszy w roku 1976/	400
Nowe medale Piastów Śląskich	333

Numizmatyka obca

Kwadratowe miedziane monety szwedzkie Gustawa Adolfa	299
Stumarkowa moneta olimpijska	309/-
Nowe emisje metalowych dolarów USA	314
85-lecie pierwszego katalogu banknotów /dzieło Polaka Henryka Bukowskiego-Stockholm	318
Odkrycie najcenniejszego dolara USA	342
Monety esperanckie	360
Kwiatki z zachodnio-niemieckiej łączki	408
Z numizmatyki zachodnio-niemieckiej	412
	414

Kolekcjonersztwo numizmatyczne

Poszukiwanie skarbów rozprószonych	300
Notafilja - nowa nazwa starego kolekcjonersztwa	309
Tworzymy specjalizowane kolekcje pieniądza zastępcz... Podział zbiorów papierowego pieniądza zastępczego ...	318
Zbiór typowych monet PRL	320
Kiedy wejdą do obiegu nowe i jakie pamiątkowe 10-zł... Co słychać o nowych emisjach monet	323
Francuski projekt emisyjny markiza Kucharskiego	347
Upowszechnienie nowych form kolekcjerskich	356
Unia handlowa filatelistyczno-numizmatyczna	357
Ciemne strony naszego kolekcjonersztwa klubowego	358
	396
	418

Notatki bibliograficzne

Strona

Lesiuk. Pieniądz zastępczy na Śląsku 1914-24 Wyd.I. Opole 1969. Wyd.II Wrocław 1971	336
Jabłoński T. Katalog papierowych pieniędzy polskich....	316
Haisig M. 25 lat rooru numizmatycznego w Polsce, Ludowej 1945-1969. Warszawa 1972.....	347
Chodyka Z. Pożyczka Narodowa w Powstaniu Styczniowym. Poznań 1972	369

- Szwagrzyk J.A. Pieniądz na ziemiach polskich X-XX w.
Wrocław 1973 372
Suchodolski S. Monnictwo polskie w XI i XII wieku
Wrocław 1973 377
Wojtulewicz H. Mikołaj Kopernik w numizmatyce i
medalierstwie. Lublin 1973 381
Jęnocha H. i Lachowicz F. Średniowieczna monnica
w Starym Drawsku. Koszalin 1973 388
Kowalski M. Pieniądz papierowy Rzeczypospolitej
1794-1866. Międzyrzec Podlaski 1974 .. 395

<u>Nowe skarby monet</u>	str.	str.	
Bieniędzice /Radom/ ...	288	Warszawa, Park Morskie Oko	336
Grabowiec /Iłża/	288	Lubomierz /Lwówek Sl./	340
Pnio /Białołęzgi/ ...	288	Przełęk /Jędrzejów/ 350 i	354
Faleńcice /Białołęzgi/	288	Cyców /Chełm Lub./	350
Choszczno /szczec/ ...	292	Niedziałkowice /Chełm Lub./	350
Cedynia /Chojna/	292	Stryjewo Wlk. /Ciechanów/	354
Leżnica Mała /Łęczyca/	294	Ozorków koło Łodzi	357
Zabcze /Hrubieszów/ ..	295	Przesławice /Kraków/	364
Sieciechów /Kozienica/	302	Kotowice /Wrocław/	373
Lębork gdański	302	Małdyty /Biskupiec/	374
Buszów /Strzelce Kraj/	304	Dobieszewicze /Będzin/	376
Rożnów /Gryfino/	306	Bruss /Jędrzejów/	376
Szarospatak /Węgry/ ..	306	Rozprza /Piotrków/	384
Swierzowa Polska/Krosno	306	Jędrzejów /miasto/	384
Bychawa Lubelska	309	Głubczyce /Opole/	414
Pęczniew /Poddębice/..	309	Łowin Brzeski	414
Robity /Pasłęk/	314	Piła /śródmieście/	419
Bukowa Sl. /Namysłów/.	314	Cieplice Dolne /Jarosław/	419
Brzeziny Łódzkie ...l.	320	Łętownia /Leżajsk/	422
Wrociszew /Grójec/ ...	320	Nochowo /Srem/	422
Ólka Młodzka /Otwock/	326	Gralowo /Miedzychód/	422
Mokrsko Dolne /Jędrzej/	330	Poznań /ul.Kramarska 8/....	426

Wystawy numizmatyczne

- Krakowska wystawa "Medalierstwo w 25-leciu PRL 1970 294
"MONETA-MEDAL-ORDER" - Wystawa w Bibliotece Ossoli-
neum we Wrocławiu - maj 1971 320
Wystawa numizmatyczna Sekcji Num.Pol.Tow.Arch.i N.
w Łodzi - maj 1971 323
Wystawa militariów z prywatnego zbioru Mgra Inż.
Kazimierza Doboszewskiego w Krak-
wie - maj 1971 326
Wystawa dokumentów, pamiątek i numizmatów śląskich
z prywatnego zbioru p.Józefa Gałusa
z Siemianowic Sl. - czerwiec 1971 330
Wystawa Numizmatyczna w Muzeum Okręgowym w Byd-
goszczy - czerwiec 1971 330
Uwagi krytyczne o możliwości urządzenia wystawy
numizmatycznej w Muzeum Narodowym
w Krakowie /W.Zechenter/ luty 1973 368

Aukojen monet

Aukcja firmy HOBRIA w Berlinie Wschodnim - maj 1971	322
" " "	322
" " "	324
Jesienna aukcja monet w Berlinie - październik 1973	376
Aukcja monet w Berlinie - marzec 1974	384
Polska "bomba" numizmatyczna na aukcji w Paryżu czerwiec 1974 / 50-dukatówka Zygmunta III	
Wazy z r. 1621 wybita stemplem 100-duka- towym	388
Aukcja monet Firmy HOBRIA w Berlinie Wsch., czerwiec 1974	393
Wielka wiosenna aukcja monet F-y HOBRIA marzec 1975	414

Kronika numizmatyczna z kraju i ze świata

Ettroga

Uczony numizmatyk niemiecki kandydatem na szbienicę	289
Numizmatyczny kaprys arystokraty	296
Nowa praca doktorska z dziedziny numizmatyki	302
Nowa 10-złotówka pamiątkowa FAO 1971	324
Nowe monety pamiątkowe	328
Srebrne dolary USA oddane kolekcjonerom	333
Angielski wyrok na fałszerza numizmatów	340
Pamiątkowe monety olimpiady w Monachium	344
Pierwsze monety PRL w r. 1950 /z datą 1949/	350
Miejski zastępcozy pieniądz papierowy w r. 1945	350
Podwodne skarby monet	352 i 362
O kontakcie redakcji Biul. Numium, z Mennicą P.	352
Pamiątkowe numizmaty dla turystów w rep. San Marino..	354
"Piekielne" banknoty chińskie	357
Odkrycie kolekcji numizmatycznej w Łodzi	362
Wymiana monet w Anglii	366
Numizmaty pokryją koszt Igrzysk Olimpijskich 1976... Na marginesie falerystyki polskiej	368 374
Plotka numizmatyczna w dwóch aktach	392
Kłopoty z 5-złotówkami emisji 1974	400
Nowe monety PRL w r. 1975	410
Tajemnice polskich monet zdawkowych	412
Nowy aktualny temat kolekcjonerSKI /boratyńki/	422
Fałszywe monety i odznaczenia - nowa plaga numizmatyków ...	407

Nekrologia

Antoni Błażewski - Kraków	328
Heladiusz Hawrynek - Wodzisław Śląski	333
Prof. Dr Marian Gumowski - Toruń	403

Koniec tomu III